

Đáp: Nếu không sanh tình lấy ai để nói?

Hỏi: Vừa nghe Hòa Thượng nói, lời ấy có đọa lạc không?

Đáp: Ông thật không hiểu lời người nói thì có gì bị đọa lạc.

Hỏi: Nếu lời nói là sai thì thầy chưa từng có lời thật để dạy người?

Đáp: Pháp Thiệt nó vốn không điên đảo, ông nay hỏi đến tự mình đã sanh ra điên đảo, làm sao tìm được pháp thiệt.

Hỏi: Nếu hỏi là tự sanh điên đảo còn lời Hòa Thượng đáp thế nào?

Đáp: Ông hãy tự soi mặt mình xem đừng xem người khác. Một con chó dại thấy tiếng động, vật lai liền sủa, dù gió thổi cây động cũng không biết. Thiền Tôn từ sơ Tổ tướng truyền chưa từng dạy người tìm cầu hiểu biết, chỉ nói kẻ học đạo sơ cơ cần có lời tiếp dẫn, nhưng Đạo cũng không thể học. Tình còn ở nơi chỗ học hiểu liền thành đường mê. Đạo không có chỗ nơi gọi là tâm đại thừa. Tâm ấy quả thực không có trong ngoài chặn giữa, thật không có chỗ nơi. Đặc biệt không được làm việc tri giải. Ông hôm nay lấy tình để so lường, tình so lường đã hết tâm cũng không còn phương sở. Đạo vốn thiên chơn không có danh tự, chỉ vì người đời không biết mê theo

tình đặt nhiều tên chữ. Vì thế Chư Phật ra đời cốt phá việc này, e các ông không hiểu nên quyền lập lấy tên là ĐẠO. Vì thế không thể chấp lấy tên chữ để phân biệt so lường. Người xưa nói: Được cá quên nôm, thân tâm tự nhiên đạt Đạo, biết Tâm hiểu được Bản nguyên gọi là Sa-Môn.

Bậc Sa Môn dứt suy nghĩ mà thành, không phải nhờ có học mà được, ông hôm nay lấy tâm tìm tâm, chạy sang nhà bên cạnh, cố tìm học biết bao giờ mới được Đạo. Người xưa tâm rất nhạy bén, chỉ nghe được một lời là tâm dứt tất cả việc học, do đó gọi "Tuyệt học, không làm (vô vi) là người Đạo nhân rồi". Ngày nay người học Đạo chỉ muốn biết nhiều giải nhiều, rộng câu văn nghĩa gọi là Tu Hành, không biết rằng: biết nhiều hiểu nhiều trở thành bí lấp. Người ưa biết có tiêu hoặc có hại gì không. Bậc Tam Thừa học đạo cũng giống như trẻ uống sữa, ăn vào cho nhiều không tiêu, đã không tiêu sẽ biến thành thuốc độc, tất cả đều chấp theo sanh diệt còn trong chơn như không hề để tâm tới. Nên Cổ Đức nói: Trong kho của vua ta chẳng có vật gì. Nếu từ trước có hiểu rõ như thế, tất cả đều yên tịnh, làm cho tâm trống không, không còn gì để phân biệt, tức là Không Như Lai Tạng.

Như Lai Tạng không dính một mảy trần, là vị Pháp vương pháp hữu ở thế gian. Nên Đức Thế Tôn cũng nói: Ta ở nơi Phật Nhiên Đăng không có một chút pháp gì có thể được. Lời nói ấy là không. Nếu so lường tình chấp đã tiêu tan hết, tình đã dứt không có gì nương theo để chấp. Đó là người Vô-Sự. Giáo lý dạy cho ba thừa chỉ là thuốc trị bệnh, tùy nghi mà giải nói, mỗi pháp đều không đồng, nếu hiểu được ý ấy sẽ không còn mê lầm. Điều quan trọng nhất là đừng bao giờ đối với một căn cơ mà biến thành vấn đề giải thích. Vì sao? Vì Như Lai không có một pháp để nói. Ở trong tông môn ta không luận việc văn tự ấy. Chỉ biết tâm an là được, cần gì nghĩ trước lo sau.

Hỏi: Từ trước đến giờ luôn luôn nói Tâm ấy là Phật, không biết Tâm Phật ấy là tâm nào?

Đáp: Ông có mấy tâm?

Hỏi: Tâm phàm là Phật hay tâm thánh là Phật?

Đáp: Tâm Phàm Thánh của ông ở chỗ nào?

Hỏi: Ở trong tam thừa nói có phàm thánh sao Hòa Thượng nói là không?

Đáp: Trong tam thừa ta đã nói rõ, Tâm phàm và tâm Thánh đều là vọng, ông nay không hiểu lại chấp là có, lấy không làm thật, há chẳng phải là vọng sao? Vọng